

[Nørskov.]

mer, som Regeringen følger. Dette kom for øvrigt ret stærkt frem for nylig i en Artikel i „Typografftidende“, i hvilken Bladet forundrer sig over, at vi her i Danmark har en langt større Arbejdsløshed, end man har i vore Nabolande. Og saa siger Bladet til sidst, at der maa være noget galt ved det System, der følges i Øjeblikket — og det synes jeg, man kan give Bladet Ret i.

Jeg mener, at det fremgaar med stor Klarhed, at de Veje, Regeringen følger, ikke fører til bedre Samfundstilstande, tværtimod, kunde man næsten sige. Det er min sikre Overbevisning, at før Landbrugets Kaar bliver rimelige, sker der ingen økonomisk Bedring i Landet; men bliver der rimelige Kaar for Landbruget, saaledes at Indtægter og Udgifter kommer til at svare til hinanden, vil der ogsaa blive bedre Kaar for vore Haandværkere og handlende, og Arbejdsløsheden vil gaa ned. Vi har saa ofte fra vor Side peget paa Veje dertil, uden at Regeringen har villet tage Hensyn til vore Raad.

Det ærede Medlem Hr. Hartvig Frisch omtalte i Formiddags Stavnbsaandets Løsning. Det er jo saaledes, at vi om kort Tid skal fejre Mindet om det store og velsignelsesrige Reformværk, som havde saa undergørende Virkninger for den danske Bondestand og for hele vort Samfund. I den kønne Film derom, der hedder „Kongen bød —“, siges det saa smukt og rigtigt: Det er dog paa Bondens Arbejde, Nationens Velfærd beror. Ja, den danske Bonde har i Sandhed trods Skuffelser og Modgang ihærdigt og trofast arbejdet for Landets Velfærd lige fra hin 20. Juni 1788 og til Dato. Det vilde være i Pagt med Traditionerne fra 1788, hvis Regeringen slog ind paa andre Veje og tog er virkeligt Arbejde op for at genrejse Økonomien i dansk Landbrug, f. Eks. ved at give større Frihed i Handel og Omsætning og ved at lette de trykkende Byrder, saa Bonden kunde opnaa Ligestilling med alle andre i Landet. Et saadant Reformværk vilde bringe Lykke og Fremgang for Land og Folk ligesom Stavnbsaandets Løsning for 150 Aar siden.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. A. C. Mortensen har Ordet for en kort Bemærkning.

A. C. Mortensen: I Anledning af det ærede Medlem Nr. Nørskovs Beklagelse over Husmændenes Stilling for Tiden vil jeg gerne gøre opmærksom paa, at da Fjends Herreds

Husmandskreds forleden havde Generalforsamling, udtalte Formanden, at i Aar saa det heldigvis lysere ud for det danske Husmandsbrug, takket være dels den gode Høst i Aar; dels de forskellige Foranstaltninger, Regering og Rigsdag har truffet til Gavn for Landbruget. Det var saa vist ikke Husmænd fra Landets gode Egne, der samledes her, det var Husmænd fra de magre Egne, og de reagerede ikke over for denne Udtalelse.

Formanden: Det ærede Medlem Hr. Nørskov har Ordet for en kort Bemærkning.

Nørskov: Ja, det var noget af en Solstraaletfortælling, det ærede Medlem Hr. A. C. Mortensen her gav os. Men jeg maa sige, at jeg har mine Oplysninger ikke alene fra Selvstudium, men ogsaa fra en saa gammel og kendt Husmandsveteran som Frederik Kjærgaard fra Nustrup, der for kort Tid siden udtalte ved et Møde i Skive, at han havde Medlidenhed med „de unge Husmænd, der skal i Vej. Kamp for Tilværelsen er sund, men den skal ikke være haabløs! Husmændene ude paa de smaa Brug skulde jo gerne kunne leve af deres Arbejde. Men de kan ikke leve deraf i Dag. Jorden kan ikke give dem Føden. Arbejde ved Veje o. lign. maa de ikke tage for Fagforeningerne. Understøttelse kan de ikke faa. Disse Husmænd er meget ringere stillet end de arbejdsløse i Byerne!“ Og saa føjes dertil, at dette blev erkendt af den radikale Redaktør Carl Hansen.

Det er jo en noget anden Fremstilling end den, det ærede Medlem Hr. A. C. Mortensen gav. Jeg mener, at den Fremstilling, her er givet, og den, jeg gav, er den rigtige.

Hartel: Det ærede Medlem Hr. J. P. Nielsens Udtalelser giver mig Anledning til at gøre en enkelt Bemærkning. Det ærede Medlem fremhævede nemlig, at der fra dansk Side var gjort saa overordentlig meget for at fastholde Danskheden i Sønderjylland. Jeg vil sige, at Spørgsmaalet er ikke, hvad vi har gjort, men Spørgsmaalet er stadig væk, om vi har gjort nok, og det er det, som til sin Tid vil blive det afgørende, naar dansk Styre skal bedømmes under Historiens Synsvinkel. Kærnen i Danskheden i Sønderjylland — det tror jeg, man kan sige med al Respekt for den øvrige sønderjyske Befolkning — er de jordejende Slægter, og det er disse Slægter, der har fastholdt Jorden paa danske Hænder under Fremmedherredømmet. Spørgsmaalet er da, om de ikke, efter at de vendte tilbage til Danmark,